

**Консолидация, экология, театр сылыгар аналлаах оскуола ыһыабын сценарийа
Ыам ыйын 30 күнэ, 2019 сыл**

(Сахалыы, ыһыахха ынырар музыка тыаһыыр, кылаастар түһүлгэлэрин кизгэтэллэр).

(Ыһыах ытылларыгар анаан кизгэтиллибит пааркаба дьон-сэргэ мустуор диэри сахалыы музыка тыаһыыр, сайын туһунан хоһооннор аабылалар)

1 аабааччы:

Күммүт эбии күлүмнээтэ
Күөрэгэйбит ыллаата,
Көччөхпутун көтүтэ
Күлбүтүнэн сайын кэллэ.

Айылбабыт тубустабыан,
Үрүң күнэ сырдыгыан,
Тула халлаан ырааһыан,
Эчи ыган куйааһыан.

Көнө ньуурдаах хонууга
Сибэккитэ үгүһүн
Ойуур мандар дьиримэ
Абылыыра үчүгэйиэн

2 аабааччы:

Самаан сайын эргийдэ,
Сайаҕас салгын чэлгийдэ,
Саргы дьолбут эргийдэ,
Саалыыр салгын кистээтэ,
Ийэ сири иэнинэн
Ичигэс салгын илгийэн
Итир былыт тиһиллэн,
Ибир-сабыр ибиирэн,
Илибирэстээх сибэкки
Илэ хамсыы табыста.

3 аабааччы:

Сайын барахсан!
Бу көстөр күөх сайын эргиллэн
Далбарай чыычаах туйаара ыллыыр
Дьикти кэмигэр мустан тураммыт,
Уолан дьон уйан сүрэхпит
Тоҕо өрөкүйбэт буолуой?
Тулаң барыта чэгиэн-чэбдик,
Сибиеһэй салгынынан дуоһуйа тыынабын
Бу дэлэгэин, киэнин-куоңун,
Сырдыгын, ырааһын
Кэрэ кэммит эргийбитинэн
Уруй тылы этиэбин,

Күөх сайын кэлбитин
Э5эрдэлии көрсүө5үң!

Түөлбэ түһүлгэ торүттэнэрэ, дьэ буолла.
Эдьээн тыллаах этэр кэмэ, дьэ кэллэ,
Уран тыллаах оонньуур күнэ, дьэ үүннэ,
Чуор куолас чоргуйа оонньоотун, түһүлгэ үрдүнэн көңүл көттүн!

(Болдьоммут чааска позывной тыаһыыр.)

Ытааччы:

А5ыс иилээх-са5алаах
Айдарастаах-силестээх
Аан Ийэ дойдум
Айылгылаах далбарыгар
Айыллан үөскээбит
Айар-тутар дьарыктаах
Айыы хаан аймахтара!!!!

Көхсүттэн көнтөстөөх
Көмүскэстээх сүрэхтээх
Көнө-көрсүө майгылаах,
Күн улууһун дьонноро!!!

Ураты муруннаах
Улан ньуурдаах
Кэрэ кэскиллээх
Улуу Или тэрийбит
Тыгын эрэл буойуннара
Бойдуон кинээс сыдыааннара,
Борон ураанхай,
Бордон үтүө дьонноро!!!

Ыңырабыт эһигини
Сирэм күөхтээх хонууга,
Хатыннардаах чаранна,
Сарданабыт сиригэр,
Үөрэх дьылын түмүктүүр
Оскуолабыт ыһыа5ар!!!

(парад учащихся школы) фоновой
Хайыһыабын хангас диэки
Көрүөбүн болбойон
Эһиги иннигитигэр парадтаан киирэн иһэллэр

(Парадтыыр дьон киирэн керееччу ыскамайкатыгар олорунан кэбиһэллэр)

(Хомус тыаһыыр)

Бу утуе – кэрэ кун төлкөлөөх түһүлгэтигэр
Төбүрүүннээн түмсүбүт көрүөх-билэ дьоммутугар,
Ытык – мааны ыалдьыттарбытыгар
Нөрүөн – нөргуй, айхал – мичил буолуохтун!

Эллэй эһэбит кэнчээри ыччатыгар кэс тылынан, оцкуллаабыт суолунан,
самаан сайыммытын айхаллыыр, тобойдоох сэлэни туругурдар, куох чэчири
чэлгитэ анһар тускуллаах утуе куммут ууннэ.

Эһиги болѳомтоѳутугар театриализованнай кестүү

«Айылба уһуктуута...»

(Айылба силигилии уунуутэ, кэрэ кестуутэ кестер тыл-ес)

Абыс иилээх-сабалаах

Атааннаах-мецуеннээх

Аан ийэ дойду

Айылан-чочулан

Сир Ийэ диэн ааттанан,

Айгыр-силик айылбата

Уунэн-чэлгийэн,

Ситэн-силигилээн

Куех ача отунан,

Сир симэхтэрэ чэчиктэринэн

Оһуор-ойуу буолан симэннэ

Ситтэ, силигилээтэ!

Хонууларга-сыһыларга араас дьэрэкээн сир симэбэ сибэккилэр силигилии
ситтилэр, куех хонууну ситэрэн симээтилэр.

(сибэккилэр киирэллэр)

Илгэлээх итии Кытат сириттэн хотобой кынаттаах манна тардыһара, айгыр-
силик айылба барахсан аналын толорон, теруу-ууһуу, уунэ-уксуу охсоору таптал
ырыатын таппытынан, уеруу-кер уцкуутун уцкуулэппитинэн барара. От-мас
тыллара, чэчик-сэбирдэх силигилии ситэрэ, кеберен-набаран куегэйэрэ. Кундул
куех халлаан иэниттэн кемус кун кулэн кулумурдуу турдабына, сайыццы дыргыл
сыт-сымар сыһыны –хонууну толороро – кэрэ дабаны кэмнэр кэлэллэрэ!

**Кристина, Джулия , Алик Семенов хомустуур.
Хатынгар киирэллэр**

Укэр от уллэ уунэр
Утукэн буор кырыстаах,
Ача от анһа уунэр
Арабас буор ардайдаах,
Сыспай сииллээх сырыырбаабыт
Сыһыылардаах.
Унаар-мунаар урсуннаах
Улуу дойду буолан биэрдэ.
Ол дойдуга
Үрүн Аар тойон
Дьөһөгөй маанылаах оботун
Орто дойдуга
Саха удьуорун төрүттүүргэ
Күүс-көмө буоллуннар диэн
Эһьэлээн-ситиилээн анаабыта

Дьөһөгөйдөр ункүү Кыра

Уйгу Тунах! Уут челлеруун! Сец селегей! Ураацхай Саха дэлэбэ да инһэ
диэн ааттаабатаба, ынах-сылгы теруур-ууһуур, ходобойдорго, кырдалларга
бастаан быкпыт куех оттон уут киирэр – уруц илгэ уксуур, уйгу-бийац дэлэйэр
утукэн кэмнэрин.

Сүр ингэринии

(Түптэ уматыыта)

Самаан сайын барахсан
Ситэн-хотон сириэдийэн,
Алаас-сыбыы чэлгийэн
Кэрии тыабыт кэрэтийэн,
Кэбэ кыылбыт чоргуйан,
Итии-куйаас эргийэн,
Ураацхайдыр удьуордара
Айгыр-силик айылбалыын
Анаан ааттаан алтыһар,
Аал уоту айах тутан
Айыылары айхаллыыр,
Албан-далбан ааттарыгар
Алгыс анаан кердеьер
Уцэр-суктэр, сугуруйэр
Утуе-мааны куммут
Сабаланна доботтоор!

К/Диктор:

Кулумнэс уруц куммут
Кетен-мебен куерэйиитэ,
Сиргэ ыбар сарданатын
Эккэ-хаацца ицэринэн,
Куттуун-сурдуун намылыа,
Ыра санаалыы ырааһыра бука-бары
Турукпутун тупсарыабыц.
Ыһыах ыһар
Төбүруеннээх туһулгэбитин
Туптэ унаар буруотун кудьутэн
Арчылаан ыраастыабыц!

Арчы уцкуутэ

Дьэ, кунду доһоттоор!
Аан дойдутун
Алгыы-сили
Айхалыы-уруйдуу
Аньыыга киирбэтэх
Сэттэ кыталык кыыс оһо,
Оноолооһу кытары орооспотох,
Ордук тылы тылласпатах
Тоһус түрүйа уол оһо арыалдьыттардаах,
Керуех-билэ дьонугар
Кунду тылы этэ,
Алгыы, арчылыы
Иһэр ытык-мааны алгысчыппыт.
Намчы талах курдук намылуйан,
Сааскы сарсыарда курдук налуйан,
Нүһарац кийэ курдук чуумпуран,
Дьоһуннаахтык туттуоһуц,
Илин диэки керуеһуц!

Алгыс тыллаах, арчылаах тойуктаах алгысчыппыт, ыһыабы аһар ытык ырыатын
ыпсарарыгар, айбыт айыыларабытыгар уцэр аар алгыһын саһалыырыгар
кердеһуеһуц.

(чуумпу буолар, холумтацца аал уоту уматар, алгыс саһаланар.)

Алгыс сиэрин-туомун толордо:

Тоһус мэнэ хамсаныы

Өбүгэ дьоммут сиэринэн уохтаах кымыстан, саныахтаах алаадыттан
амсайыабын, аяхпытын минньитиэбин.

(Хомус тыаһыыр, кымыс, алаады түнэтиитэ 3,5 кылаастар)

Илин халлаан иитэ аһылынна, итии-куйаас сатыылаата, үөһэ урдук мэнэ
халлаантан үөрэ кулумнээбит, уруц кун буолан мичилийбит Урун Аар тойон
илгэлээх илиитэ буолан, Иэйиэхсит Хотун ийэбит, ийэ сири итии-сылаас
илиитинэн имэрийдэ, илгэ быйацы тэлгэттэ, илбиргэстээх сэбирдэбинэн
эбэрдэли и көрүстэ.

**Аан Алахчын Хотунна сүгүрүүү
Саламалаах үнкүү**

Салама ыйааһынын сиэрэ-туома

Дэ кунду ыалдыттарбыт бары билэрбит курдук, ыһахпыт үерэх
сылын тумуктуур уонна норуот сомоһолоһуутун сылыгар аналлаах буолар.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Уруй буоллун улуу тунах ыһаахха,
Айхал буоллун амарах Айыыларага,
Туску буоллун тулалыыр Айылһаһа,
Эбэрдэ буоллун эйлээх бар дьоццо
Уйгулаах ыһахпыт уруйдан,
Бар норуот сомоһо үеруутэ айхаллан!
Чэйиц эрэ доһоттоор!
Оонньуубутун саһалыаһыц!
Оһоокайы тардыаһыц!

Ыһаах мацнайгы туьулгэтин саһалыыр кылыһахтаах куоластаах Е.О.Евсеева

(Оһоокай күрэһэ)

1. _____
2. _____
3. _____

Уруц тунах ыһахпыт уйгулара улааттын!
Тойук ырыа дьииэрэйдин,
Торһо күүһэ чэлгийдин!

Ыһаах программатын кытта билсипиннэри.